

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1923 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 216, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar ävensom en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

Uti en till riksdagen den 20 mars 1923 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 216, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt i punkterna 1:o—9:o.

Beträffande utredningen i dessa ärenden tillåter sig utskottet att hänvisa till innehållet i berörda statsrådsprotokoll.

I punkten 1 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att från kronoegendomen Stora och Lilla Åvesta må till Krylbo köping försäljas *dels* det å byggnadsstyrelsens stadsplaneritning med A betecknade område jämte av domänstyrelsen angivna jordremsa för en köpeskilling av 20,600 kronor, *dels* de å samma ritning med B och C betecknade områden jämte därå belägna byggnader för en köpeskilling av 39,900 kronor, *dels* de å ritningen med D¹ och D² angivna områden för en köpeskilling av 4,300 kronor och *dels* det å ritningen med E utmärkta området för en köpeskilling av 12,800 kronor

samt under villkor i övrigt

att köpeskillingarna må erläggas *antingen* med en sjättedel vid tillträdet och en sjättedel den 14 mars varje av nästföljande fem år *eller* ock under loppet av tio år med en tiondedel årligen på tider, som nyss omförmäls och med skyldighet för köpare att erlagga ränta enligt för

* Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

egnahemslån gällande bestämmelser å den del av köpeskillingen, som återstår ogulden,

att områdena säljas i det skick, vari de vid tillträdet befinnas, varvid köpingen skall inträda i de rättigheter och skyldigheter, kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder områdena,

att köpeskillingen skall erläggas till länsstyrelsen i länet,

att köpebrev skall utfärdas så snart första sjättedelen respektive tiondedelen av köpeskillingen erlagts och köpingens skuldförbindelse å återstoden därav avlämnats,

att köpingen skall svara för de å områdena för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder,

att kommunen skall ensam vidkännas alla med områdenas avskiljande, lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter ävensom kostnaderna för inteckning i områdena till säkerhet för berörda skuldförbindelse, samt

att köpingen skall ställa sig till efterrättelse den byggnadsplan för områdena, som är eller kan av Kungl. Maj:t komma att fastställas, och de bestämmelser rörande de olika områdenas användande och särskilda föreskrifter angående bebyggandet, som i samband därmed kunna komma att meddelas.

Motion.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 264, av herr *Pettersson* i Hällbacken *m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen ville besluta, att för området A jämte av domänstyrelsen angiven jordremsa i runt tal åsättes ett pris av kronor 20,000, att för området B och C jämte därå belägna byggnader åsättes ett pris av högst kronor 35,000, att för området betecknat med D¹ och D² högst kronor 2,800 samt för området E högst kronor 10,400.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Utskottet.

Av statsrådsprotokollet i ämnet inhämtas, bland annat, *att* den av vederbörande domänintendent med biträde av uppskattningsmännen verkställda saluvärderingen hållits under sistlidna februari månad, *att* vid värderingen närvarit ombud för Krylbo köping, *att* vid värderingen iakttagits att för vinnande av likformighet vid värderingen av områdes, av förefintlig åbyggnad mer eller mindre beroende skilda delar, dessa delar värderats såsom utan åbyggnad försedda, vilken senare sålunda betraktats såsom särskilt värderingsobjekt, *att* värdesättningen försiggått med hänsyn dels till markens beskaffenhet, läge och lämplighet för be-

byggande, dels ock till ifrågavarande områdes närmare eller fjärmare belägenhet till Krylbo köping och förefintliga samfärdselleder, *att* värdet av den skogsväxt, som förevar å huvudsakligen såsom åker ansedd mark, ingår i dennas värde, *samt att* de områdena vid värderingen åsatta saluprisen åsatts under förutsättning att hela det till inkorporering föreslagna området — innefattande kronoegendomens hela tomt- och åkerareal samt av egendomens arrendator disponerade beteshagar, i allt 146.5 hektar — skulle avyttras.

De i propositionen till försäljning föreslagna områdena omfatta tillhopa allenast 13.4140 hektar.

Mot värderingen har vederbörande länsstyrelse ej framställt erinran i annan mån, än att länsstyrelsen ansett vissa av Krylbo kommunalfullmäktige uttalade önskemål särskilt i avseende å prissättningen å för allmännyttiga ändamål ifrågasatta områden böra så vitt möjligt vinna beaktande.

Domänstyrelsen åter har framhållit, att då de av uppskattningsmännen angivna à-pris å områdena blivit satta under nyss angivna förutsättning, det synts styrelsen självfallet, att vid en partiell försäljning prissättningen borde bli en annan, varför styrelsen i sådant avseende funnit sig böra förorda, att de områdena åsatta värdena genomgående höjdes med 50 procent.

Domänstyrelsens förslag har biträts av departementschefen utom beträffande det till kyrkogård avsedda området, i fråga om vilket departementschefen, med hänsyn till ändamålet med förvärvet, ansett förhöjning med 25 procent tillräcklig.

I motionen göres gällande, att de sålunda framkomna saluprisen borde jämkas på följande sätt:

det med B och C betecknade området — med hänsyn till i det samma ingående värdet av byggnader, vilket värde enligt motionärernas uppfattning baserats mera på hyresavkastningen än verkliga värdet av byggnaderna, vilka vore gamla och fallfärdiga — från föreslagna 39,900 kronor till 35,000 kronor,

det med D¹ och D² betecknade området — med hänsyn till dess belägenhet och markens beskaffenhet — till det av uppskattningsmännen angivna à-pris eller från föreslagna 4,300 kronor till 2,800 kronor, samt

det med E betecknade området — med hänsyn till dess ändamål av begravningsplats — till det av uppskattningsmännen angivna à-pris eller sålunda från föreslagna 12,800 kronor till 10,400 kronor.

För egen del håller utskottet före, att i stort sett någon erinran icke torde kunna göras mot uppskattningsförrättningen och de

därvid åsatta hektar-prisen, liksom ej heller mot domänstyrelsens förslag om 50 procents förhöjning av dessa pris med den jämkning i förslaget, som beträffande priset å det med E betecknade, till begravningsplats avsedda området i Kungl. Maj:ts förslag vidtagits. Beträffande områdena B och C har emellertid utskottet — som övertygat sig om att de å områdena befintliga byggnaderna äro i mindre gott skick — kommit till den uppfattningen, att salupriset å dessa områden med hänsyn till föreliggande omständigheter torde böra sättas något lägre än det av Kungl. Maj:t föreslagna; och vill utskottet på grund härav föreslå, att köpeskillingen för områdena bestämmes till 37,300 kronor i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 39,900 kronor.

Utskottet, som i övrigt icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får fördenskull hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och den i ämnet väckta motionen II: 264 medgiva,

att från kronoegendomen Stora och Lilla Åvesta må till Krylbo köping försäljas *dels* det å byggnadsstyrelsens stadsplaneritning med A betecknade område jämte av domänstyrelsen angivna jordrensa för en köpeskillning av 20,600 kronor, *dels* de å samma ritning med B och C betecknade områden jämte därå belägna byggnader för en köpeskillning av 37,300 kronor, *dels* de å ritningen med D¹ och D² angivna områden för en köpeskillning av 4,300 kronor och *dels* det å ritningen med E utmärkta området för en köpeskillning av 12,800 kronor

samt under villkor i övrigt

att köpeskillingarna må erläggas *antingen* med en sjättedel vid tillträdet och en sjättedel den 14 mars varje av nästföljande fem år *eller* ock under loppet av tio år med en tiondedel årligen på tider, som nyss omförmäls och med skyldighet för köpare att erlægga ränta enligt för egnahemslån gällande bestämmelser å den del av köpeskillingen, som återstår ogulden,

att områdena säljas i det skick, vari de vid tillträdet finnas, varvid köpingen skall inträda i de rättigheter och skyldigheter, kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder områdena,

att köpeskillingen skall erläggas till länsstyrelsen i länet,

att köpebrev skall utfärdas så snart första sjättedelen respektive tiondedelen av köpeskillingen erlagts och köpingens skuldförbindelse å återstoden därav avlämnats,

att köpingen skall svara för de å områdena för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder,

att kommunen skall ensam vidkännas alla med områdenas avskiljande, lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter ävensom kostnaderna för in-teckning i områdena till säkerhet för berörda skuldförbindelse, samt

att köpingen skall ställa sig till efterrättelse den byggnadsplan för områdena, som är eller kan av Kungl. Maj:t komma att fastställas, och de bestämmelser rörande de olika områdenas användande och särskilda föreskrifter angående bebyggandet, som i samband därmed kunna komma att meddelas.

I fråga om de under punkterna 2—9 i förevarande proposition upptagna framställningarna har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva,

2) att i statsrådsprotokollet omförmäلت med litt. A betecknat område om 35.0230 hektar av kronoegen-
domen $\frac{1}{2}$ mantal Duvedal nr 1 i Motala socken av Östergötlands län må till Motala landskommun försä-ljas för en köpeskillning av 209,400 kronor att erläggas med en sjättedel vid tillträdet den 14 mars 1924 och en sjättedel den 14 mars varje av nästföljande fem år

samt under villkor i övrigt,

att området säljes i det skick, det vid tillträdet befinnes, varvid kommunen skall inträda i de rättig-heter och skyldigheter, kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder området,

att köpeskillingen skall erläggas till länsstyrelsen i länet,

att köpebrev skall utfärdas så snart första sjätte-

[2.]

delen av köpeskillingen erlagts och kommunens skuldförbindelse å återstoden därav avlämnats,

att kommunen skall svara för de å området för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder,

att kommunen skall ensam vidkännas alla med områdets avskiljande, lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter, ävensom kostnaderna för in-teckning i fastigheten till säkerhet för berörda skuldförbindelse, samt

att kommunen skall ställa sig till efterrättelse den byggnadsplan för området, som kan av Kungl. Maj:t komma att fastställas, och de bestämmelser rörande de olika delarnas användande och särskilda föreskrifter angående bebyggandet, som i samband därmed kunna komma att meddelas,

[3.]

3) att av det till kronoegendomen 1 $\frac{3}{4}$ mantal Lindhov nr 1—4 i Botkyrka socken av Stockholms län hörande torpet Oxöga i statsrådsprotokollet omförmält område om omkring 17,450 kvadratmeter må stamfastigheten fränskiljas och försäljas i enlighet med gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar,

[4.]

4) att tre i statsrådsprotokollet omförmälda med litt. Da, Db och Dc betecknade lägenheter må var för sig med av departementschefen tillstyrkta områden från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Juresta nr 4 i Floda socken av Södermanlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med iakttagande av

att den å lotten litt. Db befintliga, kronan tillhöriga logen undantages vid försäljningen av samma lott och i stället förklaras skola ingå i försäljningen av lotten litt. Dc,

att köparna av lotterna litt. Db och Dc tillerkännas av domänstyrelsen angivna kvantiteter tillträdesfoder,

samt att kronan förbehålles egendomens andel i häradsallmänning ävensom rätt till utfartsväg över lotten litt. Dc,

5) *dels* att två i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter, benämnda Täftestorpet och »Sebelius jordområde», må var för sig med i samma protokoll angivet område från kronoegendomen Laholms kungsladugård nr 1 om 2 mantal i Laholms socken av Hallands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för Karl F. Sebelius beträffande »Sebelius jordområde», [5.]

dels att i statsrådsprotokollet omförmälda till nämnda kungsladugård samt kronoegendomen 1 mantal Bonnarp nr 1 i samma socken och län hörande lotter i vid Årnaberga belägna torvmosse må försäljas enligt nämnda grunder med hembuds rätt för Per Larsson,

dels ock att i statsrådsprotokollet omförmälda ägofiguren nr 15 a av kungsladugården må till skogsvårdsstyrelsen i Hallands län försäljas mot en köpeskillning av 3,000 kronor att tillträdas den 14 mars 1924 samt under villkor i övrigt

att köpeskillningen vid tillträdet kontant inbetalas till länsstyrelsen i länet,

att området säljes i det skick, det vid tillträdet finnes, varvid skogsvårdsstyrelsen skall, så vitt området angår, inträda i de rättigheter och skyldigheter kronan ägt till den arrendator eller brukare, som vid samma tid avträder egendomen,

att skogsvårdsstyrelsen skall svara för de å området efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder,

att området på skogsvårdsstyrelsens bekostnad vederbörligen inhägnas, samt

att skogsvårdsstyrelsen ensam skall vidkännas kostnaderna för lagfart å köpet och andra med köpet förenade kostnader,

6) att lägenheterna Botten eller Karlslund samt Ejdetjärnet må var för sig med i statsrådsprotokollet angivna områden från kronoegendomen 1 mantal Kärra nr 1 Norra i Tanums socken av Göteborgs och Bohus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbe- [6.]

håll vid försäljningen av lägenheten Botten eller Karlslund om rätt för kronan att begagna den över lägenheten ledande vägen,

[7.]

7) att i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheterna Spättan och Nyhemmet må var för sig med angivna områden från kronoegendomen 1 mantal Bön nr 1 i Sundals Ryrs socken av Älvsborgs län försälas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för Gustaf Johansson till lägenheten Spättan och för Hans Gustaf Malmköld till lägenheten Nyhemmet,

[8.]

8) att kronans andel i ett i statsrådsprotokollet omförmält soldattorp till roten nr 118 vid Höjentorps kompani av Skaraborgs regemente må i samband med återstående andelar därav å offentlig auktion försälas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, samt

[9.]

9) att en i statsrådsprotokollet omförmäld lägenhet om 0.277 hektar må från kronoegendomen 1 mantal Gesala nr 3 i Romfartuna socken av Västmanlands län försälas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

Stockholm den 15 maj 1923.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Boberg, Ingeström, Elisson, Dalberg, Eriksson* i Ljusdal, greve *Wachtmeister, Lindstrand* och *Andersson, E. B.* samt

från andra kammaren: herrar *Nilsson* i Tånga, *Olsson* i Broberg, greve *Hamilton, Hedlund* i Östersund, frih. *Hermelin, Andersson* i Grimbo, *Aarnseth* och *Björk*.

Reservation

under punkt 1

av herrar *Ingeström*, friherre *Hermelin* och greve *Wachtmeister*, som yrkat bifall till Kungl. Maj:ts förslag oförändrat.